

Betreft: Vaccinatiestelsel volwassenen nodig

- Volksgezondheid in gevaar door dalende vaccinatiegraad voor zowel kinderen als volwassenen
- Implementatie Gezondheidsraad adviezen vaccinaties blijven achter
- Concrete voorstellen nodig om werk te maken van een toekomstig vaccinatiestelsel

Amersfoort, 28 juni 2024

Geachte leden van de vaste commissie VWS,

De bereidheid van de bevolking om deel te nemen aan vaccinatieprogramma's neemt af, wat de volksgezondheid ernstig in gevaar brengt. Zonder volledige benutting van preventieve mogelijkheden komt de curatieve gezondheidszorg klem te zitten. De acute problematiek rondom kinkhoest en mazelen bij kinderen benadrukt de urgentie van de situatie. De uitdagingen spelen bij alle leeftijden. Bij oudere volwassenen en risicopatiënten gaat het om uitbreiding van het aanbod; een positief advies van de Gezondheidsraad zoals gordelroos en mogelijk later dit jaar voor RSV (respiratoir syncytieel virus), leidt niet direct tot de implementatie in een vaccinatie programma. Maar ook deelname aan vaccinatieprogramma's voor mensen met een verminderde weerstand heeft aandacht nodig.

Gezondheidswinst

De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) was in 2021 in haar rapport over het vaccinatiestelsel heel duidelijk: er blijft te veel gezondheidswinst liggen, wat voor een land als Nederland onacceptabel is¹. Internationaal gezien loopt Nederland steeds verder achter op de aanbevelingen van onder andere de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Ondanks de plannen van het ministerie van VWS², die sinds 2018 zijn aangekondigd en deels ingezet, gebeurt er te weinig om het tij te keren en het vertrouwen van de mensen die in aanmerking komen voor programmatische vaccinatie terug te winnen.

Kernonderwerpen

Recentelijk heeft de Staatssecretaris een oproep gedaan aan "het veld" en "de witte jassen"³. Naar aanleiding hiervan zijn wij, als coalitie van zorgprofessionals, patiëntenorganisaties, ouderenorganisaties, en experts, met elkaar in gesprek gegaan en presenteren wij u onze aanbevelingen in de vorm van deze brandbrief met concrete voorstellen. Deze voorstellen zijn gemakkelijk en snel op te pakken, mits u als leden van de vaste commissie VWS zich daar hard voor maakt.

Wij hebben vier kernonderwerpen geïdentificeerd:

1. het systeem
2. eenduidige en heldere communicatie op maat
3. de toegankelijkheid van vaccinaties voor volwassenen
4. de financiële middelen

Het is essentieel om vooraf duidelijke doelstellingen te formuleren, zodat voor iedereen helder is of de inspanningen tot het gewenste resultaat leiden.

Uitvoeringstoets

Ruim drie jaar na de publicatie van de RVS over vaccinaties bij volwassenen heeft de Staatssecretaris vrijdag 21 juni jl. de uitkomsten van de uitvoeringstoets volwassenen vaccinatie met de Kamer gedeeld⁴⁻⁵. Na uitvoerige, langdurige verkenningen is de conclusie dat een nieuw vaccinatiestelsel hard nodig is en ook haalbaar is. De uitvoeringstoets is echter geen plan, hiervoor willen we u als leden van de vaste commissie VWS aansporen om te eisen dat hier binnen zes maanden een plan komt, en dit plan zo te prioriteren dat de aangewezen organisaties snel aan de slag gaan met implementatie.

Implementatie Gezondheidsraad adviezen

Nederland investeert in vergelijking met andere landen te weinig in vaccinatieprogramma's⁶. Vooral bij kwetsbare en oudere volwassenen wringt de schoen het meest. Minder preventie leidt tot meer morbiditeit en dus een groter beslag op het zorg potentieel. In het Coalitieakkoord wordt gesproken over 'een nieuwe samenhangende aanpak van het beleid inzake vaccinaties'. In de budgettaire bijlage is hiervoor echter geen financiering opgenomen. Wij sporen het nieuwe Kabinet aan om de situatie zo snel mogelijk recht te trekken en wij vragen u om als leden van de vaste commissie VWS aan de regering duidelijk te maken dat adviezen van de Gezondheidsraad de financiering krijgen die nodig is om ze op redelijke termijn te implementeren. Investeren in publieke gezondheid loont, zeker wanneer we willen bereiken dat kwetsbare en oudere volwassenen zo lang mogelijk kunnen bijdragen aan de maatschappij.

De Kamerbrief die de Staatssecretaris over dit onderwerp stuurde, legt de bal bij u neer; het is belangrijk dat u hierop reageert en zorgt dat het juiste besluit wordt genomen door het investeringsniveau flink op te trekken in plaats van toe te staan dat het wordt teruggeschroefd⁶. Vaccinaties hebben een grote positieve 'spin-off' bij het voorkomen van chronische aandoeningen en de vraag naar intensieve, kostbare zorg. Omdat hiermee de druk op onze gezondheidszorg wordt verlicht en omdat ze bijdragen aan de brede welvaart van met name oudere volwassenen, dienen vaccinaties vooral gezien te worden als een investering en minder als een korte termijn budgetteringsvraagstuk.

Gezamenlijke inzet

De demissionaire Staatssecretaris waarschuwde tijdens een recent debat met de Kamer over het nieuwe hoofdlijnenakkoord al voor een afname van de investeringen in de publieke gezondheid met potentieel desastreuze gevolgen als dit de vaccinaties raakt. Dit moet u als leden van de vaste commissie VWS niet toestaan.

Om draagvlak te creëren en breed vertrouwen te herstellen, moeten we beginnen waar het beeld wordt gevormd: in de samenleving zelf. Daarom pleiten wij voor een brede en domein overstijgende aanpak binnen en buiten de zorgketen, waarbij alle betrokken instanties – van het Rijk tot de Gemeenten – zich gezamenlijk inzetten om het draagvlak voor vaccinatie een sterke impuls te geven.

Met één gezamenlijke mening vanuit deze coalitie samen met experts willen wij u, de leden van de vaste commissie VWS, aansporen om bovenop dit onderwerp te blijven zitten. Het is vijf over twaalf, het is geen kleine klus, en we vragen u om dit onderwerp nu urgentie te geven.

Gaarne zijn wij tot nadere dialoog bereid om zaken toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Ted van Essen, voorzitter Nederlandse Influenza Stichting

Mede namens de coalitie partijen van Vaccinatiegraad Beneden Peil:

Artsenfederatie KNMG

Apothekersorganisatie KNMP

Beroepsvereniging NAPA

Beroepsvereniging V&VN

Beroepsvereniging NVvPO

Beroepsvereniging NVDA

Long Alliantie Nederland

Landelijk Netwerk Inclusieve Zorg

SOA Aids Nederland | Aidsfonds

Longfonds

Stichting voor Afweerstoornissen

Ouderenbond ANBO PCOB

En mede namens experts:

Prof. dr. Ronald de Groot, emeritus hoogleraar kindergeneeskunde, Radboudumc, Nijmegen

Prof. dr. Cornelis Boersma, bijzonder hoogleraar Duurzame Zorg en Innovatie, Open Universiteit

Prof. dr. Ab Osterhaus, gepensioneerd viroloog en infectieziektedeskundige

Prof. dr. Debbie van Baarle, immunoloog, UMCG, Groningen

Prof. dr. Leonard Hofstra, cardioloog, Cardiologie Centrum Nederland, Amsterdam UMC

Dr. Mienke Rijdsdijk, pijnspecialist, UMCU, Utrecht

Dr. Eric van Gorp, internist-infectioloog, Erasmus MC, Rotterdam

Dr. Vanessa Harris, internist-infectioloog, Amsterdam UMC, UvA, Amsterdam

Dr. Marjolijn Wegdam-Blans, arts-microbioloog, Radboudumc, Nijmegen

Dr. Susanne Huijts, longarts, Maxima Medisch Centrum, Eindhoven

Dr. Fred Slijkerman, arts M+G/ Infectieziektebestrijding GGD Hollands Noorden

Jos Lüers, apotheker, bestuurslid KNMP/voorzitter WSO

Karel Bos, huisarts, huisartsopleider en leefstijlarts, Amersfoort

Referenties

- 1) Raad voor Volksgezondheid en Samenleving: 'Het vaccinatiestelsel in Nederland nader verkend' (2021),
<https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2021/03/25/vaccinatiestelsel>
- 2) Staatssecretaris Van Ooijen werkt aan hogere vaccinatiegraad en vaccinatievoorziening voor volwassenen (2022),
<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/07/04/staatssecretaris-van-ooijen-werkt-aan-hogere-vaccinatiegraad-en-vaccinatievoorziening-voor-volwassenen>
- 3) Kamerbrief: Acties vaccinatiegraad Rijksvaccinatieprogramma (2024),
[https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/04/03/kamerbrief-acties-vaccinatiegraad-rijksvaccinatieprogramma#:~:text=Staatssecretaris%20Van%20Ooijen%20\(VWS\)%20informeert,verstevigen%20van%20de%20informatievoorziening%20daarover](https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/04/03/kamerbrief-acties-vaccinatiegraad-rijksvaccinatieprogramma#:~:text=Staatssecretaris%20Van%20Ooijen%20(VWS)%20informeert,verstevigen%20van%20de%20informatievoorziening%20daarover)
- 4) Kamerbrief: Uitvoeringstoets vaccinatievoorziening volwassenen (2024),
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/06/21/kamerbrief-over-uitvoeringstoets-vaccinatievoorziening-volwassenen>
- 5) Uitvoeringstoets Vaccinatiestelsel, RIVM (2024),
<https://www.rivm.nl/publicaties/uitvoeringstoets-vaccinatiestelsel>
- 6) Kamerbrief: Financiële toegang tot vaccinaties en bevolkingsonderzoeken,; opvolging en implementatie van adviezen van de Gezondheidsraad (2024),
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/04/25/financiele-toegang-tot-vaccinaties-en-bevolkingsonderzoeken-opvolging-en-implementatie-van-adviezen-van-de-gezondheidsraad>

Bronnen

- Grote zorgen in politiek over lage vaccinatiegraad, deel Kamer wil meer actie (2024),
<https://nos.nl/artikel/2515444-grote-zorgen-in-politiek-over-lage-vaccinatiegraad-deel-kamer-wil-meer-actie>
- Huisartsen gaan strijd aan met desinformatie over vaccineren, maar ze kunnen het niet alleen: 'Staatssecretaris moet handelen' (2024), <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/huisartsen-gaan-strijd-aan-met-desinformatie-over-vaccineren-maar-ze-kunnen-het-niet-alleen-staatssecretaris-moet-handelen/>